

Verslag bijeenkomst

“Leusdense particulieren op weg naar energieneutraal”

27 juni 2017, de Groene Belevenis Leusden

Aanwezig

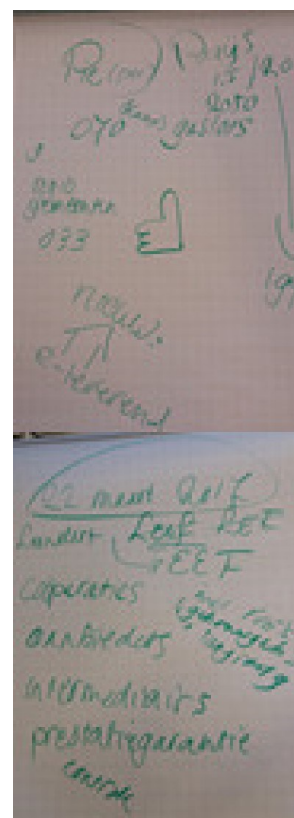
Pax Peter Wesselink	Bestuur VvE Hamershof
Tom Kuipers	Stichting IkWilWatt
Herman Schotman	033Energie
Jeroen Bosma	Save Partner
Jaap Ketel	Vallei Zon
Jannie Appel	Rozendaal / Eurowoningen
Duco La Riviere -	Sun Logic
Henriette Former	De Groene Belevenis
Paul Kollner	Zonnecoöperatie De Korf
Willem Eelman	Rozendaal / Eurowoningen
Leendert van Geldermalsen	Zonnecoöperatie De Korf
Jan Willem Sandker	Stichting IkWilWatt
Frank Smit	OptiSolar
Theo Visser	Creative Change
René Pie	Stichting IkWilWatt
Huibert Boer	beleidsadviseur duurzame leefomgeving gemeente - projectleider
Patrick Kaashoek	Transitiedoeners
Jessica Curta	Transitiedoeners

Aanleiding en context

Huibert Boer trapt af met een toelichting dat de gemeente Leusden naar energieneutraal wil voor de gebouwde omgeving in 2040. Dit is vastgelegd in de Duurzaamheidsagenda. De gemeente vraagt haar stakeholders mee te verkennen hoe een route daarnaar toe eruit zou kunnen zien. Deze gesprekken vinden plaats met de groepen “particulieren”, “agrariërs” en “overige bedrijven”. De gemeente wil de samenwerking vormgeven met een Energie Akkoord 2.0, voortbouwend op het energieakkoord uit 2014. In de sessie wordt verkend in hoeverre de groep mogelijkheden en knelpunten ziet: wat zou u nodig hebben om stappen richting energieneutraal te zetten?

Naast de ambitie van de gemeente zoals opgenomen in de duurzaamheidsagenda zijn er nog enkele belangrijke ontwikkelingen:

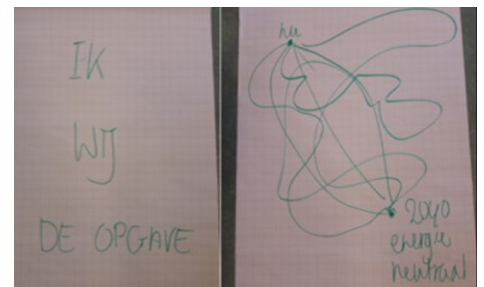
- Het klimaateffect wordt in toenemende mate ervaren als een serieus probleem. Het klimaatakkoord van Parijs stelt 2° C stijging als grens, of liever 1,5° C. Om dit te realiseren vraagt dat van iedereen inspanning op korte en langere termijn. Deze bereidheid neemt toe bij velen.
- Het ministerie van EZ heeft in de energieagenda aangegeven dat we in Nederland van gas af gaan voor verwarming in de gebouwde omgeving.
- Er zijn binnen Leusden diverse particulieren (veelal op wijk of VvE-niveau verenigd) actief om hun woningen vergaand te verduurzamen.
- De gemeente stuurt bij nieuwbouwplannen op een zo hoog mogelijke energieambitie.

Setting

Na de kennismakingsronde geeft Patrick Kaashoek een omgevingschets van de duurzaamheidstransitie:

- Om Leusden in 2040 energieneutraal te krijgen is het belangrijk dat we naast ieders persoonlijke pad, ook het pad van gezamenlijkheid opgaan om te komen tot deze transitie. Tevens is van belang te beseffen dat een transitie niet lineair loopt maar grillig en alle kanten op kan gaan. Vaak ontstaan de oplossingen die de individuele oplossingen kunnen opschalen op onbedachte plekken en vanuit niet eerder bedachte samenwerking /samenloop.
- Er gebeurt veel - soms nog op de achtergrond, soms al meer op de voorgrond.
- Zo is er de tendens naar meer integrale proposities. Dus niet alleen techniek aanbieden, maar een service- en ontzorg-pakket. Er komen ook heel andere verdienmodellen.
- De focus verschuift van de groep voorlopers naar de early adopters en early majority (in marketing-termen), oftewel: het wordt massa.
- Je ziet dat energieneutrale nieuwbouw steeds meer de norm is.
- Nul-op-de-Meter is volwassen aan het worden. Voor de laagbouw zeker, voor lage hoogbouw ook, en hoge hoogbouw (> 4 verdiepingen) lijkt het nu ook te gaan lukken.
- Er wordt gewerkt aan financieringsconstructies om het voor de grote massa mogelijk te maken om te verduurzamen.
- Het verduurzamen van woningen gaat niet alleen over energetisch verduurzamen. Voor de meeste mensen gaat dat samen met comfortabeler wonen, levensloopbestendig maken van de woning of onafhankelijk worden van grote spelers.
- Belangrijk ook te zeggen: zonnepanelen alleen is niet waar het over gaat. De warmtevraag van een woning en haar inwoners is nl. 70% van de energiebehoefte!
- Er komt een vervolg op de huidige salderingsregeling die een terugverdientijd voor zonnepanelen-energie van 7 jaar mogelijk maakt. De nieuwe regeling gaat overigens pas in 2023 in.
- Verder zie je dat de wettelijke verplichting tot het hebben van een aardgasaansluiting gaat verdwijnen.
- Veel gemeenten zijn bezig zich voor te bereiden op het uitfasen van aardgas in een bepaalde wijk. De aardgasloze wijk is in aantocht.

Wat is volgens jou de belangrijkste volgende stap?

Na de onderlinge kennismaking zijn we voorzichtig de inhoud in gedoken. Ieder heeft voor zichzelf benoemd wat voor hem/haar de belangrijkste stap is op dit moment. Deze antwoorden zijn samengevat en beschreven bij het laatste onderdeel: *Wat wil jij teruglezen in het EAL 2.0?*

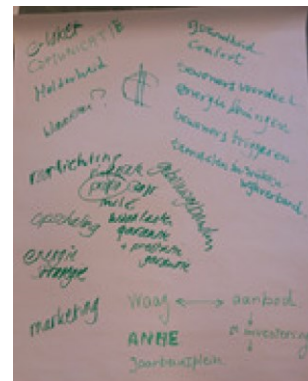
In 2 deelgroepen verkennen van de route naar energieneutraliteit t.a.v. particulieren

We hebben de groep verdeeld in tweeën. Een groep heeft zich gefocust op de vraagzijde. De andere op de aanbodzijde. Voor beide groepen wat de vraag wat de belangrijke eerste/volgende stappen zijn om tot een energieneutraal Leusden te komen in 2040. En om te kijken of er gemeenschappelijkheid daarin te vinden is.

Vraagzijde

Wat op dit moment werkt voor de vraagzijde, en dus nodig is in de transitie:

1. Begrijpelijk, deskundig en betrouwbaar advies
 - Oplossingen in Jip&janneke taal (buurvrouw van 80 moet het kunnen begrijpen)
 - Grootste deel woningvoorraad bestaat uit 16 woningtypes, hiervoor specifieke oplossingen ontwikkelen
 - Werkend Energieloket
2. Betrokkenheid van de particulieren. Dit wordt aangewakkerd door bereikbare en dichtbijstaande wijkgenoten (mond tot mond van gelijkgestemden).
3. Financieringsmogelijkheden.
 - Garantstelling vanuit de gemeente aan de bank is cruciaal
 - Gebouwbonden financiering (maakt het ook voor de buurvrouw van 80 interessant)
 - Waardestijging woningen (Makelaars)
 - Financieringsexpert die maatwerk kan leveren
4. Regelgeving die initiatieven ondersteund
 - Huidige initiatieven lopen op meerdere niveaus (gemeente, provincie, energieleverancier) tegen verschillende barrières
5. Modelwoning kan goed werken om mensen over de streep te trekken.
6. Onderling vertrouwen is sleutel in wijkgerichte aanpak, door trekkers vanuit de buurt.

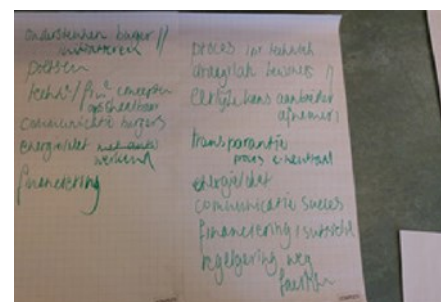

Aanbodzijde

- Voor de particulier geldt vooral het woongenot en gezondheid, niet zozeer de factor energieneutraal
- Opschaalbare oplossingen zijn nodig. Ten eerste voor de opgave, maar ook zodat het voor aanbieders haalbaar is nieuwe PMC te ontwikkelen
- Communicatie en Helderheid. Overall en/maar vooral vanuit het Energieloket
- Integrale propositities inclusief financien, woonlasten + prestatiegaranties. Het aanbod is er al, voor:

- NOM-renovatie
- Duurzame energie individueel
- Duurzame energie collectief
- Stapsgewijze woningverbetering (no regret)
- Wijkaanpak

- Instap investering is problematisch voor particulieren: energieleningen, bewonersvoordeel etc nodig
- Prestatiegaranties zijn moeilijk af te geven als eerdere verbouwingen hebben plaatsgevonden zonder certificaat
- Bundelen vraag in wijkverband
- Initiatief ANNE is genoemd als een goed voorbeeld van hoe het zou kunnen/moeten. Geopperd is om hiernaartoe op excursie te gaan
- De connectie tussen vraag en aanbod heeft aandacht nodig. Nu heerst er soms een gevoel van onbehagen over de verschillende rollen, terwijl uit goede samenwerking juist de integrale oplossingen te bieden zijn. Hiervoor is het helderheid, transparantie en onafhankelijk cruciaal.

Wat wil jij teruglezen in het EAL 2.0?

Ter afsluiting hebben we ingrediënten voor EAL 2.0 verzameld. Iedereen heeft een of twee voor hem/haar belangrijkste onderdelen benoemd. Dit is het resultaat:

- Ondersteuning van de bestaande en toekomstige burgerinitiatieven is de weg naar de toekomst, dit moet absoluut in het EAL 2.0
- We moeten van plannen naar acties, dit moet ook in het EAL terugkomen. In welke vorm gaan we verder ontwikkelen (afspraken met sancties, ..)
- Technisch/ financiële opschaalbare concepten moeten worden ontwikkeld
- Energieloket moet verder worden ontwikkeld en de exacte verder uitgediept. Belangrijk is: onafhankelijk en transparant advies, neutraal projectbureau, fysiek en digitaal
- Focus moet liggen op het proces naar energieneutraliteit (niet op techniek)
- Eerlijke, transparante kansen voor alle vragers en aanbieders
- Regelgeving moet worden aangepast op de (burger-) initiatieven
- Faciliteren van de vraag en aanbodzijde
- Beeld over hoe na 2040 verder moet worden meegenomen
- Samenwerking van groot belang
- Analyse hoe de 12.600 woningen energieneutraal te maken in 2040

Bovenstaande geeft een beeld van wat als belangrijk wordt gezien door de aanwezigen.

Vervolg

Tijdens deze verkennende avond zijn veel ideeën, gedachten, behoeften, zorgen en ingrediënten benoemd die meegenomen worden. Gemeente Leusden neemt initiatief voor de volgende stap. Zij komt met een voorstel hoe en wanneer met elkaar verder te gaan. Dit wordt nog verder uitgewerkt en gecommuniceerd. Wat we nu wel al weten:

- De eerste concrete stappen zijn het verhelderen van de rol van de gemeente en het verder articuleren van de vraagzijde. Beide zaken zullen worden opgepakt vanuit de gemeente met transitiedoeners en betrokkenen.
- Na de zomer zullen we eerst een bijeenkomst organiseren met vertegenwoordigers van de vraagzijde en intermediaire organisaties om verder uit te werken wat nodig is.